

Amerikas Tirdzniecības palātas Latvijā un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras Viedokļa ziņojums

Rīgā, 2015.gada 3. novembrī

Latvijai jāpalielina ekonomiskais potenciāls pasaules lielākajā tirgū

Amerikas Tirdzniecības palāta Latvijā (ATPL) un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK) priecājas par Latvijas ekonomisko izaugsmi un līdzšinējiem centieniem palielināt ārvalstu tiešās investīcijas (ĀTI). Lai veicinātu ekonomisko attīstību un palielinātu ASV investīcijas, ATPL un LTRK aicina Latvijas valdību izveidot pastāvīgu ekonomisko pārstāvniecību Amerikas Savienotajās Valstīs. Tas nepieciešams, lai veicinātu un paplašinātu Latvijas eksportu uz ASV, palielinātu Latvijas uzņēmumu investīcijas ASV, kā arī lai piesaistītu vairāk ASV investīciju Latvijai.

Mūsu ieskatā ekonomiskajai pārstāvniecībai jāpiedāvā vispārīgu informāciju par tirgus iespējām ASV un jākalpo kā platformai, kas savieno uzņēmumus un biznesa organizācijas Latvijā un ASV. Uzskatām, ka pārstāvniecības izveidošana paplašinās tirdzniecību un investīcijas starp abām valstīm.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta apstiprinātajām Latvijas preču un pakalpojumu eksporta veicināšanas un ārvalstu investīciju piesaistes pamatnostādņēm 2013.-2019.gadam, ASV tiek uzskatīta par augstas prioritātes valsti ārvalstu tiešo investīciju piesaistei Latvijā, tomēr pēc iepriekšējās ekonomiskās pārstāvniecības biroja slēgšanas 2008. gadā, kas atradās ASV galvaspilsētā Vašingtonā, progress šajā ziņā nav vērojams.

Latvijas divpusējā tirdzniecība¹ ar ASV turpina pieaugt, palielinoties par 33% 2015. gada pirmajā pusē, salīdzinot ar to pašu periodu 2014. gadā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu būtiski palielinājies gan Latvijas preču (par 40%), gan pakalpojumu (par 20%) eksports uz ASV. Tomēr tikai 1,3% no kopējā Latvijas eksporta apjoma sasniedz ASV.

¹ €314 milj. Latvijas kopējais tirdzniecības apgrozījums ar ASV. Avots: Latvijas Investīciju un Attīstības aģentūra: http://eksports.liaa.gov.lv/files/liaa_export/dynamic_content_files/2015.04_lv_asv_ekon_sad.pdf

ASV ir 9. lielākais investors Latvijā ar vairāk nekā €318 milj. uzņēmumu pamatkapitālā uzkrātajām ĀTI, bet Latvijas ĀTI ASV ir nelielas, nedaudz pārsniedzot €1,3 milj. Galvenās Latvijas eksporta preces uz ASV ir tehniskās, mehāniskās un elektriskās iekārtas, dažādas rūpniecības preces, optiskās ierīces, tekstila, koka un pārtikas produkti. Galvenie Latvijas eksporta pakalpojumi uz ASV ir informācijas tehnoloģiju, transporta un tūrisma pakalpojumi. Vairums ASV investīciju Latvijā ir ieguldītās tādās nozarēs kā nekustamais īpašums, apstrādes rūpniecība, tūrisms, transports un loģistika, konsultācijas un finanšu pakalpojumi.

Amerikas un Karību valstis ir viens no pieciem LTRK biedru prioritārajiem ģeogrāfiskajiem tirgiem, kuru kā prioritāru atzīmējuši 10% LTRK biedru. Saskaņā ar LTRK biedru interesēm ASV ierindojas pirmajā vietā starp citām Ziemeļamerikas un Dienvidamerikas valstīm, tostarp Kanādu, Argentīnu, Brazīliju un Čīli.

Gan statistikas dati, gan Latvijas uzņēmumu aptaujas liecina, ka divpusējai tirdzniecībai un investīcijām ir plašas attīstības iespējas. Lai gan Latvijas ārējā tirdzniecība ar ASV ir neliela, kopējās ekonomiskās attiecības starp ES un ASV ir lielākās un spēcīgākās pasaulē un sastāda aptuveni pusi no globālā IKP. Preču un pakalpojumu vērtība, kas šķērso Atlantijas okeānu sasniedz €500 miljardus gadā. Iegūstot vien 0,5% no šī kopējā ES-ASV tirdzniecības apjoma, Latvijas tirdzniecības apjoms ar ASV pieaugtu 11 reizes.

Ņemot vērā minētos faktus, vēlamies vērst uzmanību uz trim virzieniem, kuri būtu jāņem vērā, lai Latvija spētu iekļauties milzīgajā ES-ASV tirdzniecības un investīciju plūsmā:

- **Latvijai jābūt labāk pārstāvētai ASV;**
- **Ekonomiskajai pārstāvniecībai ir jābūt efektīvai un rezultatīvai;**
- **Jānosaka galvenie ekonomiskās pārstāvniecības uzdevumi un pienākumi.**

Latvijai jābūt labāk pārstāvētai ASV

Mūsaprāt, Latvijai ir jārikojas stratēģiski un aktīvi, lai apgūtu lielāko ekonomisko tirgu pasaulē, jo īpaši:

- Veicinot Latvijas uzņēmumus uzsākt darbību ASV un nodrošinot atbalstu to klātbūtnei ASV;

- Palielinot Latvijas investīcijas ASV, novērtējot Latvijas uzņēmumu darbības pieaugumu ASV;
- Palielinot tirdzniecību no Latvijas uz ASV un Latvijas uzņēmumu eksporta kapacitāti;
- Sniedzot Latvijas uzņēmējiem informāciju par ASV tirgu un uzņēmējdarbības vidi;
- Nodrošinot Latvijas pārstāvniecību lielākajās ASV izstādēs un biznesa pasākumos, lai piesaistītu un palielinātu ASV investīcijas Latvijā;
- Padziļinot ekonomiskās attiecības starp Latviju un ASV saskaņā ar pašreizējiem ģeopolitiskiem un ekonomiskiem apstākļiem, Latvijas uzņēmējiem arvien vairāk cenšoties diversificēt savu uzņēmējdarbību.

Lai nodrošinātu ekonomiskās pārstāvniecības efektivitāti un rezultativitāti, jāņem vērā šādi apsvērumi:

1. Izstrādāt ekonomiskās pārstāvniecības biroja stratēģiju, mērķus un prioritātes, konsultējoties gan ar valsts, gan privāto sektoru;
2. Atlasīt un piesaistīt līderus ar ievērojamu pieredzi, kontaktiem un izpratni par ASV tirgu un Latvijas biznesa vajadzībām. Tos iespējams piesaistīt caur ārpalpojumu.
3. Noteikt piemērotāko atrašanās vietu, ņemot vērā Latvijas stratēģiskos ekonomiskos mērķus un iespējamo nozaru sadarbību;
4. Nosaukt trīs galvenās nozares, kurās Latvijas saskata savu lielāko potenciālu attīstīt savstarpējo tirdzniecību un investīcijas ASV (piemēram, informācijas tehnoloģijas, biotehnoloģijas un farmācija, pārtikas pārstrāde);
5. Nosaukt trīs galvenās nozares, kurās Latvija saskata lielāko potenciālu piesaistīt ASV investīcijas (piemēram, finanšu kapitāls, biznesa pakalpojumi centri, mašīnbūve, pārtikas ražošana un pārstrāde, tranzīta un transporta pakalpojumi);
6. Regulāri novērtēt sasniegtos rezultātus attiecībā pret stratēģiju un izvirzītajiem mērķiem.

Starp ekonomiskās pārstāvniecības galvenajiem pienākumiem būtu jāiekļauj:

1. ASV tirgus segmentu analīze, izvērtējot to saistību ar Latvijas tirgus potenciālu;
2. Administratīvā atbalsta nodrošināšana Latvijas un ASV uzņēmumiem;
3. Biznesam svarīgas informācijas aprīte;
4. Atbalsts Latvijas uzņēmumiem ASV pašvaldībās;
5. Pastāvīga ekonomiskā sadarbība ar Latvijas vēstniecību ASV;

6. Sadarbība ar biznesa asociācijām un nevalstiskajām organizācijām, piemēram, Amerikas Tirdzniecības palātām Ziemeļvalstīs caur *Launchpad ASV* programmu, citām tirdzniecības kamerām un asociācijām, goda konsulātiem, latviešu diasporas organizācijām, nodrošinot mērķtiecīgu biznesa kontaktu veidošanu un informācijas apmaiņu;
7. Profesionālas biznesa konsultācijas par ASV biznesa vidi un kultūru, kā arī informācija par tirgus apguvi, paātrinot Latvijas uzņēmumu attīstību ASV tirgū;
8. Datu bāzes izveide un uzturēšana, nodrošinot pastāvīgu piekļuvi biznesa resursiem;
9. Informatīvu semināru un darbnīcu organizēšana, dalība starptautiskajās tirdzniecības izstādēs, sniedzot piekļuvi ekspertu konsultācijām, dibinot kontaktus un attīstot sadarbību;
10. Starptautiskās tirdzniecības speciālista algošana vai piesaiste caur ārpakalpojumu;
11. Atbalsts Latvijas uzņēmumiem sanāksmju organizēšanā ar potenciālajiem partneriem, izplatītājiem vai aģentiem;
12. Uzņēmumu individuālai tirgus izpētei iespējams piesaistīt konsultantu no ASV, kam nav nepieciešams būt pastāvīgās darba attiecībās ar ekonomisko pārstāvniecību.

Lai nostiprinātu Latvijas ekonomisko drošību, aicinām politikas veidotājus izveidot pastāvīgu Latvijas ekonomisko pārstāvniecību ASV vai meklēt alternatīvus veidus, kā nodrošināt pastāvīgu atbalstu Latvijas uzņēmumiem, pētot un paplašinot biznesa iespējas ASV. ASV ir ļoti liels un nozīmīgs tirgus, kura pievilcība pieaugs vēl vairāk līdz ar Transatlantiskās Tirdzniecības un Investīciju Partnerības līguma noslēgšanu starp ES un ASV.

Esam gatavi iesaistīties dialogā un ar praktiskiem ieteikumiem veicināt pārstāvniecības stratēģijas izstrādi un plānošanu.

Par Amerikas Tirdzniecības palātu Latvijā

Amerikas Tirdzniecības palāta Latvijā (ATPL) ir vadošā ārvalstu tirdzniecības palāta Latvijā, pārstāvot ap 150 uzņēmumu. ATPL mērķi ir veicināt un stiprināt tirdzniecību, investīcijas, partnerību un draudzību starp ASV un Latviju, kā arī kalpot par viedokļu, zināšanu apmaiņas un kontaktu platformu biedriem, partneriem un starptautiskās uzņēmēju sabiedrības pārstāvjiem Latvijā. Palātas mērķi sakrāti četros pamatprincipos: godprātīga, atbildīga, uz sadarbību un izcilību vērsta darbība. Sīkāka informācija: www.amcham.lv.

Par Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTK) ir brīvprātīga, politiski neitrāla biedrība, kurā apvienojušies visu Latvijas reģionu un tautsaimniecības nozaru mikro, mazie, vidējie un lielie uzņēmumi. Pēc biedru skaita LTK ir lielākā uzņēmēju nevalstiskā organizācija, kura apvieno 1367 uzņēmumus, 47 nozaru asociācijas, 9 pilsētu uzņēmēju klubus un 11 citas uzņēmēju apvienības. LTK pārstāv uzņēmēju intereses valsts un pašvaldību institūcijās, kā arī sniedz pakalpojumus, lai Latvijā būtu izcili uzņēmumi, izcilā uzņēmējdarbības vidē. LTK darbojas trīs jomās: uzņēmējdarbības vide, uzņēmumu konkurētspēja un eksports. Sīkāk par LTK: www.chamber.lv